

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

18 april 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Vraag om uitleg van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de hoger-onderwijssituatie in Nederland en over de samenwerkingsverbanden tussen Vlaanderen en Nederland inzake de vorming van een Europese hoger-onderwijsruimte

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de verwerking van studietoelageaanvragen

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de relatie onderwijs-jeugdwerk

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 18 april 2002

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.19 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de hoger-onderwijsituatie in Nederland en over de samenwerkingsverbanden tussen Vlaanderen en Nederland inzake de vorming van een Europese hoger-onderwijsruimte

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Vandenbroeke tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de hoger-onderwijsituatie in Nederland en over de samenwerkingsverbanden tussen Vlaanderen en Nederland inzake de vorming van een Europese hoger-onderwijsruimte.

De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, zoals uit de titel van mijn vraag blijkt, zou ik een vergelijking willen maken met Nederland. Vooraf echter het volgende. Ik trap hiermee een open deur in, maar het is een goede zaak dat de implementatie van de Bolognaverklaring volop aan de gang is. Daarmee wordt een Europese ruimte voor hoger onderwijs gecreëerd, die bovendien vrij transparant is.

Een cruciale voorwaarde opdat deze nobele doelstelling niet zou worden gehypothekeerd, is de evenwaardigheid van de kwaliteit in de verschillende landen. Het sleutelbegrip in deze analyse is accreditatie. Mevrouw de minister, tot nu toe hebt u, in het bijzonder over accreditatie, altijd gezegd dat u meer wilt doen dan polshoogte nemen. U wilt integendeel blijvend samenwerken met uw collega om dit voor te bereiden.

Ik ben dan ook gaan grasduinen in de discussienota's die worden besproken in de Tweede Kamer in Nederland. Daarbij bleek dat de discussie inderdaad ook in Nederland wordt gevoerd, maar ook dat er nog tal van pijnpunten zijn die ons tot voorzichtigheid zouden moeten manen en die we het best van dichtbij zouden volgen. Ik wil enkele van die pijnpunten in de aandacht brengen.

Het verrast me bijvoorbeeld dat men het in de Tweede Kamer in Nederland nogal vaak heeft over wat in de toekomst als topkwaliteit zal worden beschouwd, en wat kan worden verstaan onder zogenaamde top-masters. Een top-master wordt omschreven als een excellente student. Wat me bijzonder verontrust, is dat er daar ook een formidabel hoog prijskaartje aan hangt, oplopend tot ruim 7.000 euro. Dat is meer dan het tienvoud van de huidige inschrijvingsrechten aan hogescholen en universiteiten. Het doet denken aan wat we vandaag nog kennen als voortgezette academische opleidingen.

In de Tweede Kamer in Nederland is er ook aarzeling omtrent de overstap van de graad van bachelor naar de masteropleiding. De vraag is of die overstap zonder meer kan, en of er geen overgangsjaar nodig is, al zou dat dan een verkapt vorm van studieduurverlenging zijn. Blijkbaar wordt betwijfeld of de kwaliteit van de opleiding altijd een vlotte overstap van bachelor naar master mogelijk maakt.

Voor die eindjaren, de opleiding tot master, zou niet langer voor studiefinanciering worden gezorgd. Bovendien wordt slechts een vrij beperkt bedrag uitgetrokken voor de nieuwe programmering. Het is dan ook niet zeker of dit bedrag wel zal volstaan voor een optimale uitbouw van die programmering.

Er worden ook preventief – althans zo interpreteer ik dat – aanzetten gegeven tot een afbouw, zo niet

Vandenbroeke

afschaffing, van bepaalde opleidingen. Ten slotte steigeren sommige professoren in Nederland nu al omdat ze in een overgangssituatie terecht komen met twee- of meervoudige opleidingsmogelijkheden. Ze vertikken het daar nog langer aan mee te werken. Ik geef echter toe dat dit een vrije interpretatie van mij is van de academische vrijheid in Nederland.

Mevrouw de minister, u zegt altijd dat we afspraken moeten maken met Nederland. Dat is op zich goed, maar het is ook niet slecht te kijken naar wat er in Nederland gebeurt. Ook Nederlandse studenten stellen zich heel wat vragen. Ze zien dit alles als een positieve evolutie, maar voeren ook aan dat die evolutie optimaler zou kunnen. Door middel van persteksten en zo dringen ze aan op een grotere betrokkenheid van de studenten en meer transparantie. Ze wijzen op de absolute nood aan controle en bevordering van de kwaliteit. Ze dringen er ook op aan dat er inzake accreditatie van bij de start niet alleen een gesprek zou zijn tussen Vlaanderen en Nederland, maar ook in een bredere Europese context.

Mevrouw de minister, bent u goed op de hoogte van de plannen die uw Nederlandse collega Hermans voor ogen heeft voor de voorbereiding van de uitvoering van het Bologna-akkoord ? Hoever gaan uw contacten met minister Hermans ? Bestaat de mogelijkheid dat er ook bij ons wordt gewerkt met de titel van topmaster, die heel duur zal zijn ? Wordt ook bij ons overwogen een tussenjaar in te bouwen tussen de bacheloropleiding en de masteropleiding ? Hoe verloopt de samenwerking met uw Nederlandse collega ? Hoe zit het met de accreditatie waar u zo vaak naar verwijst ? Hoe ziet u de accreditatie in de ruimere Europese context ?

Kunt u meer zeggen over de realisatie van een Europese academische kalender, over de invoering van een uniform puntenstelsel en over de sociale dimensie, allemaal punten waar vooral de Nederlandse studenten sterk de nadruk op leggen ? Is het juist wat studentenvertegenwoordigers stellen, namelijk dat bepaalde amendementen die worden voorbereid in de Tweede Kamer in Nederland, in Vlaanderen navolging zullen krijgen ?

Mijn laatste vraag is cruciaal. We hebben enigszins de indruk dat Bologna, hoe belangrijk ook, wat wordt vooruitgeschoven. Er is blijkbaar wat vertraging, wat ook begrijpelijk is want de operatie vraagt heel wat van onze aandacht. Hoever staat

het met het Vlaams structuurdecreet ? Wanneer kan het in het Vlaams Parlement worden behandeld ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, het is u allen bekend dat we al een tijd bezig zijn met de implementatie van het Bologna-akkoord en het uitschrijven van een decreet. Ik zal u straks informeren over de timing.

Een bijzondere werkgroep onder het voorzitterschap van professor Van Damme, directeur van de Vlaamse Interuniversitaire Raad, heeft in de voorbije maanden bijzonder intensief gewerkt aan het voorontwerp van decreet. Op 18 maart 2002 was het voorbereidend werk achter de rug en zijn me de resultaten ervan voorgelegd. De teksten van de werkgroep zijn inmiddels informeel ook ruim verspreid onder de betrokkenen. Vooraleer de procedure wordt ingezet bij de regering en het parlement, moet de tekst nog worden nagekeken, moet de Inspectie van Financiën zich erover uitspreken, enzovoort.

De conferentie van Praag in 2001 heeft duidelijk aangetoond dat het accent zeer sterk is komen te liggen op de kwaliteitsstandaarden en op de accreditatie. Ter voorbereiding daarvan hebben mijn Nederlandse collega en ik trouwens reeds geruime tijd op voorhand een gezamenlijk initiatief genomen om het terrein te verkennen in landen die daarvoor interesse betoonden. Daar waren enkele Scandinavische landen bij, zoals Denemarken en Zweden. Ook Ierland was geïnteresseerd, en een aantal Länder in Duitsland en regio's in Spanje.

Inmiddels was Nederland al begonnen met de werkzaamheden van de commissie-Franssen, beter bekend als de commissie-Kwartiermakers. Wij hebben deze evolutie op de voet kunnen volgen en hebben waar nodig onze commentaar gegeven. We mogen echter niet uit het oog verliezen dat het hier om een autonome Nederlandse aangelegenheid gaat ter voorbereiding van de Nederlandse wetgeving. Het komt mij niet toe daar commentaar op te geven. Ik blijf uiteraard wel alert voor de ontwikkelingen omtrent de intenties van de Nederlandse overheid inzake de accreditatie van opleidingen. Het blijft immers een belangrijke optie om met Nederland – maar niet noodzakelijk met Nederland alleen – op dat terrein ruim te overleggen en synergie te realiseren.

Vanderpoorten

Het spreekt voor zich dat wij de evolutie van de wetgeving in Nederland op de voet volgen. We hebben kennis genomen van een reeks kritische bedenkingen bij de voorbereiding van de wetten op de accreditatie en de bachelor/master-structuur, die de Tweede Kamer inmiddels heeft aangenomen en die thans ter behandeling voorliggen in de Eerste Kamer. We leren ervan, maar we moeten ook stellen dat de Vlaamse en de Nederlandse situaties op een aantal punten wel degelijk van elkaar verschillen. Ik wil dus niet, zoals u suggereert, Nederlandse toestanden aanpakken. Het komt mij zeker niet toe te zeggen of te suggereren hoe de Nederlanders de opgeroepen problemen zullen opvangen.

Binnenkort zal ik de Vlaamse regering een ontwerp van decreet voorleggen. De regering zal vervolgens beslissen welke tekst ter goedkeuring aan het Vlaams Parlement zal worden voorgelegd. Ook daar kan ik niet op anticiperen. Wel kan ik u al zeggen dat de werkgroep niet voorziet in een stelsel van topmasters.

Overigens zullen wij professioneel gerichte bachelors en academisch gerichte bachelors in het leven roepen. De toegang tot een masteropleiding, die steeds academisch gericht zal zijn, zonder nochtans uit te sluiten dat de opleiding een aantal beroepscomponenten kan bevatten, zal steeds gewaarborgd zijn vanuit ten minste één academisch gerichte bacheloropleiding.

Wellicht zullen bepaalde masteropleidingen uitsluitend toegankelijk zijn op grond van een reeds behaalde mastergraad, maar dat is een ander verhaal. Daarmee bestendigen wij de toestand van vandaag van de voortgezette opleidingen. Gediplomeerden van de hogeschoolopleidingen van één cyclus kunnen immers vandaag ook niet automatisch overstappen naar de tweede cyclus van een academische opleiding of van een hogeschoolopleiding van twee cycli. Dat heeft met de eigenheid en de doelstellingen van deze opleidingen te maken.

Er is vandaag altijd een schakelprogramma nodig, en dat zal in de toekomst voor de overgang van een professioneel gerichte bachelor naar een masteropleiding wellicht niet anders zijn. We overwegen nochtans wel de instellingen een ruime beoordelingsmarge te verlenen en ze aan te bevelen rekening te houden met elders verworven competenties om het schakelprogramma tot redelijke proporties te herleiden.

In de huidige fase trachten we een strategie te ontwikkelen die ons moet toelaten snel en adequaat met Nederland samen te werken aangaande de accreditatie. Het blijft onze intentie deze samenwerking te realiseren bij middel van een internationaal verdrag. De onderhandelingen over dat verdrag zullen ons voldoende ruimte moeten geven om de eigen Vlaamse accenten te beklemtonen op alle vlakken waar de meningen of de structuren te veel van elkaar zouden afwijken. We willen nog steeds zoveel mogelijk punten van overeenstemming bereiken.

Dit betekent uiteraard niet dat ons lot in Nederlandse handen ligt. We voorzien in een denkspoor om, indien nodig, een snelle en efficiënte accreditatie in Vlaanderen mogelijk te maken zonder de uitbouw van de bachelor/master-structuur in het gedrang te laten komen.

Uit de opvolging van de Praagconferentie en uit de informatie die we hebben verzameld, blijkt dat Vlaanderen en Nederland op het vlak van de accreditatie bij de koplopers horen. Dit is trouwens een bijkomende reden om de samenwerking met Nederland verder na te streven en te bevorderen.

Er zijn ook andere Europese landen die interesse tonen. Dit betekent evenwel niet dat ze hierbij allemaal dezelfde intensiteit aan de dag leggen. Met enkele van die landen trachten we operationele contacten te onderhouden. Deze contacten betreffen vooral de ontwikkeling van descriptoren die operationeel moeten uitmaken waarin het niveau van een master of van een bachelor kan worden herkend en vastgesteld. Aangezien we de nieuwe structuur in het academiejaar 2004-2005 willen opstarten, moet de uitwerking van de accreditatiemechanismen op dat ogenblik operationeel zijn.

Het is volstrekt onmogelijk om alle hervormingen die tot de volledige implementatie van de Bologna-verklaring leiden, in een enkel decreet te vatten. We zullen in fases moeten werken. Het eerste decreet zal zich vooral over de bachelor/master-structuur, over de accreditaties en over de associaties tussen universiteiten en hogescholen moeten uitspreken.

De decreten die hierop volgen zullen onder meer de lerarenopleidingen in het nieuwe systeem inpassen, de flexibilisering van de studies operationeel maken, het creditsysteem invoeren, de studiefinanciering en de sociale voorzieningen voor studenten actualiseren en, ten slotte, de rechtspositie van het personeel van de universiteiten en van de hogescholen realiseren.

Vanderpoorten

Door het ondertekenen van de Bolognaverklaring heeft Vlaanderen zich geëngageerd om al deze maatregelen tegen 2010 te implementeren. Hoewel ik naar een snellere evolutie van de huidige situatie blijf streven, is dit de timing die ik in eerste instantie zal blijven hanteren.

Ik heb daarnet al duidelijk verklaard dat een aanpassing of een amendering van de Nederlandse wetgeving geen automatische gevolgen voor Vlaanderen heeft. De samenwerking met Nederland zal door middel van een internationaal verdrag worden geconcretiseerd. Het opleggen van eenzijdige verplichtingen zal hierbij worden uitgesloten. Indien de eigen wetgeving de operationele samenwerking in de weg zou staan, is het niet uitgesloten dat de Nederlandse overheid ze gedeeltelijk zal aanpassen.

Het voorontwerp van decreet voorziet in een accreditatieprocedure. Het bepaalt bovendien de minimale kwaliteits- en niveauvereisten waar de Vlaamse bachelor- en masteropleidingen aan moeten voldoen. Op basis van deze vereisten moet het accreditatieorgaan de accreditatiecriteria bepalen. Aan de hand van deze criteria zal het orgaan vervolgens de opleidingen toetsen.

Ik wil hier nog even herhalen dat de Vlaamse regering het ontwerp van structuurdecreet in de loop van de komende dagen voor definitieve goedkeuring naar het Vlaams Parlement zal zenden. Dit is een kwestie van dagen, en niet langer van maanden of van weken.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : De kwaliteitsbewaking en -optimalisering vormen een cruciaal element in heel deze evolutie. Wat de accreditatie betreft, heeft de minister intensieve contacten met haar Nederlandse collega. Dit is blijkbaar ook uitgetoetst in andere landen. Vooral de Scandinavische landen hebben op dit vlak een voortrekkersrol gespeeld.

Ik vraag me evenwel af of deze landen zich wel op dezelfde lijn als Vlaanderen bevinden. Indien dit niet het geval is, vervalt immers het uitgangspunt, is er niet langer sprake van mobiliteit in een eengemaakte Europese ruimte en wordt de evenwaar-

digheid gehypothecerd. Zitten deze landen op dezelfde lijn als Vlaanderen ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Het is momenteel niet mogelijk om uit te maken of al deze landen zich volledig op dezelfde lijn bevinden. Het betreft hier immers een discussie die nog in volle gang is.

Er zijn de voorbije jaren in Vlaanderen en in Nederland een aantal studiedagen en colloquia over dit thema georganiseerd. De landen die de Bolognaverklaring hebben ondertekend, hebben hier massaal op gereageerd. Dit geldt vooral voor de lidstaten van de EU. De studiedagen en de colloquia werden vooral door ambtenaren, onderwijs-specialisten en wetenschappers van hogescholen en van universiteiten bijgewoond. Aangezien we deze evolutie ook in een juridische context moeten kunnen situeren, is het onderzoeken van alle mogelijkheden zeer belangrijk.

Een zes- tot zevental landen zou zo snel mogelijk tot samenwerking willen komen. Ik wil hier evenwel niet verhehlen dat het op elkaar afstemmen van al die verschillende initiële wetgevingen aan de Bolognaverklaring nog heel wat inspanningen zal kosten.

De accreditatie vormt een afzonderlijk aspect. Na het opstarten zal de accreditatie nog een groeiprocess doormaken. Hoewel we dit werk reeds hebben aangevat, heb ik al herhaaldelijk verklaard dat het hier louter om de start van een evolutie gaat.

We moeten nog heel wat decreten goedkeuren. Het afronden van deze werkzaamheden zal nog meer dan één legislatuur in beslag nemen. Als we rekening houden met de tijd die het ons kost om één ontwerp van decreet te behandelen, lijkt 2010 me een realistisch jaartal. Er moeten immers nog vijf decreten komen. Bovendien moeten al deze decreten worden geïmplementeerd. Het betreft hier zonder meer een kolossale, tijdrovende operatie. Iedereen weet bovendien dat veel van externe factoren afhangt. Hoewel ik blijf proberen om sneller te werk te gaan, lijkt een afwerking in 2010 me een realistisch streven.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de verwerking van studietoelageaanvragen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Dijck tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de verwerking van studietoelageaanvragen.

De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de voorbije maanden heb ik verschillende klachten over de verwerking van de aanvragen voor studiebeurzen voor het hoger onderwijs gehoord. Volgens een krantenartikel zou de dienst Studietoelagen van het departement Onderwijs traag en incompetent werken. Bovendien zou het personeel aan de telefoon arrogant overkomen. In sommige gevallen zou het personeel zelfs leugens vertellen.

Deze klachten verbazen me enigszins. Tot nu toe hebben we steeds een vrij hoge dunk van deze dienst gehad. Ik herinner me trouwens dat we tijdens een werkbezoek van deze commissie aan de dienst zelf hebben gezien hoe efficiënt en correct er werd gewerkt. Ik wil alleszins niet zonder meer met modder naar het personeel van deze dienst gooien.

Onlangs heeft een Vlaamse krant een artikel met de titel 'Een op vijf studiebeurzen te laat' gepubliceerd. Dit toont aan dat er bij de dienst Studietoelagen iets schort. Uit het artikel blijkt dat er dit academiejaar een groot probleem is gerezen. Er zouden 12.000 aanvragen meer zijn ingediend dan het vorige academiejaar.

Deze stijging met 25 percent zou het gevolg zijn van de invoering van de Jokerbeurs en van het optrekken van de inkomensgrens voor studenten uit eenoudergezinnen. Aangezien we het invoeren van deze maatregelen indertijd hebben ondersteund, wil ik die nu ook niet bekritisieren.

Bovendien zou het nieuwe decreet de dienst Studietoelages bijkomende controles opleggen die de afhandelingsduur van elk dossier met ongeveer vijf minuten verlengen.

In het licht van deze feiten en klachten zou ik de minister een aantal concrete vragen willen stellen. Is de toename van de aanvragen te wijten aan de invoering van de Jokerbeurs en aan het optrekken van de inkomensgrens ? Over welke in het decreet

opgenomen bijkomende controles gaat het hier eigenlijk ? Zijn deze controles werkelijk noodzakelijk ?

Mijns inziens waren de factoren die de kwaliteit van de werking van de dienst momenteel negatief beïnvloeden, perfect voorspelbaar. Waarom heeft de minister niet preventief ingegrepen ?

Ik voel aan dat het probleem eigenlijk een personeelstekort is. Het personeel van de dienst kan de toegenomen hoeveelheid werk niet aan. We mogen trouwens niet vergeten dat de dienst in het verleden wel degelijk werk heeft geleverd.

Zal de afhandeling van de aanvragen zes weken vertraging oplopen ? Kan de minister beloven dat alle aanvragen voor 1 mei 2002 zullen worden beantwoord ? Welke maatregelen zal de minister treffen om dergelijke voorvallen in de toekomst te vermijden ?

Zal er extra personeel worden aangeworven ? Aan hoeveel personeelsleden denkt de minister in dit verband ? Aangezien een zekere kunde me essentieel lijkt, kunnen nieuwe personeelsleden wellicht niet onmiddellijk worden ingeschakeld. Welke opleiding krijgen de nieuwe personeelsleden van de dienst ?

Wordt het personeel van de dienst geëvalueerd ? Welke stappen zal de minister zetten indien blijkt dat er sprake is van arrogantie en van brutaliteit ? Ik hoop trouwens nog steeds dat dit niet het geval is. Is het personeelsmanagement verantwoordelijk voor het gestresseerd gedrag van het personeel van de dienst ? Kan het personeel de aanvragen niet naar behoren verwerken omdat de taakopdracht is verzaamd ?

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, ik zou me willen aansluiten bij de vragen die de heer Van Dijck terecht heeft gesteld. Ik zou het hier specifiek even over de relatie tussen het kadastraal inkomen en de studiebeurzen willen hebben.

De minister herinnert zich allicht dat deze relatie in het verleden een aantal problemen heeft veroorzaakt. Het is steeds de bedoeling geweest om op een correcte en een sociale manier te beoordelen wie precies recht heeft op een studiebeurs. In een aantal gevallen heeft het kadastraal inkomen tot totaal tegenovergestelde situaties geleid.

De Meyer

Ondanks het feit dat de invoering van het bodemkadastraalinkomen dit probleem op een decretale wijze heeft opgelost, heb ik vernomen dat zich nog steeds heel wat problemen voordoen. Ik zou de minister dan ook willen vragen of alle noodzakelijke uitvoeringsbesluiten zijn uitgevaardigd. Ik vraag me bovendien af of deze uitvoeringsbesluiten voldoende duidelijk zijn geformuleerd om verkeerde interpretaties uit te sluiten. Indien het antwoord op beide vragen positief is, rijst uiteraard de vraag waarom zich op dit vlak nog regelmatig problemen voordoen.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, aangezien ik in mijn eigen omgeving mensen heb ontmoet die met de reeds aangehaalde vertraging worden geconfronteerd, zou ik me ook bij de vragen van de heer Van Dijck willen aansluiten.

Het gaat hier tenslotte om mensen die een studiebeurs nodig hebben. Een studiebeurs is geen extraatje. Voor heel wat mensen is een studiebeurs zeer belangrijk. Bovendien hebben die mensen soms bepaalde keuzes gemaakt omdat ze wisten dat ze aanspraak konden maken op een Jokerbeurs en omdat ze verwachtten dat ze binnen de voorziene termijn over dit geld zouden kunnen beschikken.

Desondanks zou ik de vraag van de heer Van Dijck wat willen nuanceren. Ik weet dat de administratie in positieve zin is geëvolueerd. Ik volg de situatie van het Vlaams onderwijs al dertig jaar op de voet. Ik herinner me dat het behandelen van een aanvraag voor een studiebeurs vroeger zeer lang duurde. Die vertragingen zijn in de loop der jaren weggevoerd. Ik ken de dienst Studietoelagen als een vrij performante dienst.

We hebben de mensen een nieuw instrument aangeboden om hun studiekansen te vergroten. We wisten dat dit tot een verhoging van het aantal aanvragen kon leiden. In het licht van deze complexiteit zou ik de minister willen vragen wat ze heeft ondernomen om het de dienst Studietoelagen mogelijk te maken deze opdracht naar behoren te vervullen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, ik ben blij dat de heer Van Dijck deze

vragen heeft gesteld. Hij biedt me namelijk de gelegenheid om een aantal misverstanden recht te zetten die naar aanleiding van het artikel in De Standaard van 23 maart 2002 zijn gerezen.

Aangezien ik de problemen in de juiste context wil situeren, zal ik eerst even ingaan op een aantal elementen uit de inleiding van de vraagstelling van de heer Van Dijck. De door hem geformuleerde aantijgingen hebben me enorm verrast. Volgens de heer Van Dijck wordt de dienst Studietoelagen in het bewuste krantenartikel als traag en incompetent omschreven. Bovendien zou het personeel van de dienst arrogant zijn aan de telefoon en, in sommige gevallen, zelfs liegen.

Ik heb het artikel aandachtig gelezen. Ik heb nergens iets teruggevonden over de kwaliteit van de afhandeling van de dossiers of over de kwaliteit van de algemene dienstverlening. Het artikel benadrukt wel dat heel wat dossiers nog steeds niet definitief zijn afgehandeld.

Ik stel bovendien vast dat deze klachten vaag en zeer algemeen zijn. Het is voor mij niet mogelijk de gegrondheid van de zaak te onderzoeken zonder preciezere informatie. Ik kan wel meedelen dat uit diverse brieven die op de afdeling Studietoelagen toekomen, de positieve waardering blijkt voor de manier waarop het personeel de dossiers behandelt en voor de manier waarop het personeel omgaat met de burger. Brieven met negatieve reacties bevatten vooral klachten over de bereikbaarheid van de dienst of over de administratieve last die de samenstelling van het dossier meebrengt. Negatieve reacties betreffen ook vaak de negatieve beslissing inzake het toekennen van de studietoelage.

Dit wordt bevestigd door het onderzoek dat door Dimarso werd uitgevoerd in 2001 inzake de klantentevredenheid over de afdeling Studietoelagen. Ook uit dit onderzoek blijkt dat de burger tevreden is over de competentie, de objectieve behandeling van de dossiers en de correcte omgang met de burger van de afdeling. Minder goede scores worden gehaald als het gaat over de administratie die moet worden vervuld om een dossier te vervolledigen, over de telefonische bereikbaarheid of over een negatieve beslissing.

Het geringe aantal klachten dat terechtkomt bij de Vlaamse Ombudsdienst ondersteunt eveneens deze vaststellingen. In het jaarverslag 2001 vinden we terug dat op een totaal van 92 klachten voor het departement Onderwijs, er 28 gaan over de afdeling Studietoelagen. Van deze 28 klachten werden er 4 gegrond beoordeeld. Op een totaal van onge-

Vanderpoorten

veer 180.000 aanvragen voor het secundair en het hoger onderwijs samen is dit toch wel erg weinig. Op basis van dit alles wil ik nogmaals mijn verwondering uiten over de klachten die de heer Van Dijk ter ore zijn gekomen.

De verschillende nieuwe maatregelen die werden ingevoerd met het decreet van 16 februari 2001 hebben inderdaad een aanzienlijke stijging meegebracht van het aantal aanvragen voor studietoelagen. De voorbije academiejaren daalde het aantal aanvragen voor studietoelagen voor het hoger onderwijs jaarlijks met een gemiddelde van 2.000 aanvragen. Voor het academiejaar 2000-2001 werden 44.596 aanvragen geregistreerd. Voor dit academiejaar waren het er 53.461. Dit betekent 9.000 aanvragen meer. De invoering van de Jokerbeurs heeft de grootste stijging meegebracht. Het gaat om ongeveer 8.400 aanvragen.

Het verruimen van het vermoedelijk inkomen deed eveneens het aantal aanvragen aanzienlijk stijgen. Ten opzichte van het vorige academiejaar deden ongeveer 1.000 aanvragers meer een beroep op het vermoedelijk inkomen. Het bijtellen van de ontbrekende ouder in éénoudergezinnen zorgde eveneens voor een stijging, gevolgd door de invoering van een derde studieniveau en het bodem-KI.

Het invoeren van deze nieuwe maatregelen heeft meegebracht dat er een aantal extra codes en één extra veld moest worden voorzien in het informati-caprogramma, bijvoorbeeld inzake het gebruik van de Jokerbeurs, samenwonen en de gevolgde studies. Daarnaast moeten een aantal extra controles worden uitgevoerd. Ook hier geef ik enkele – soms wat technische – voorbeelden ter verduidelijking.

Wat de studievoorwaarden betreft, was de vereiste controle in de vroegere wetgeving veel beperkter. Er was geen Jokerbeurs, voortgezette opleidingen kwamen niet in aanmerking voor een studietoelage en er waren slechts twee studieniveaus : hogeschoolonderwijs van één cyclus enerzijds en hogeschoolonderwijs van twee cycli en universitair onderwijs anderzijds. De afwijzing of de toekenning op basis van studievoorwaarden kon derhalve vrij gemakkelijk gebeuren. De afdeling Studietoelagen moest hier slechts zelden bijkomende inlichtingen voor opvragen of bijkomende opzoeken verrichten.

Er wordt vastgesteld dat nogal wat studenten, ook als ze niet aan de studievoorwaarden voldoen, de Jokerbeurs toch niet aanvragen via het aanvraag-

formulier. Het inzetten van de Jokerbeurs is een recht. De student kan de mening toegedaan zijn dat het wenselijker is die op een later moment in te zetten. Om hier uitsluitsel over te krijgen, wordt door de afdeling aan de student bevestiging gevraagd of hij effectief geen beroep wenst te doen op de Jokerbeurs.

Wat de voortgezette opleidingen betreft, is controle nodig op de aard van de opleiding en de vraag of deze al dan niet erkend is. Niet alle bijkomende opleidingen komen namelijk in aanmerking voor een Jokerbeurs. Nogal wat aanvragen voor voortgezette opleidingen betreffen opleidingen die in het buitenland worden gevolgd. Hiervoor moet worden onderzocht of er geen equivalente studies in België bestaan en of het wel degelijk gaat om door de betrokken buitenlandse overheid erkende studies.

Ook het invoeren van een derde studieniveau betekent extra werk. Studenten die reeds een diploma hoger onderwijs van twee cycli behaalden, kregen vroeger geen studietoelage meer indien ze daarna universitair onderwijs wilden volgen. Grondiger controle van opleidingen en nauwkeuriger opvolgen van het studietraject is daardoor vereist. Indien bovendien wordt vastgesteld dat de student niet in aanmerking komt voor de gewone toelage en de Jokerbeurs niet werd aangevraagd, moeten toch bijkomende vragen worden gesteld. Vroeger daarentegen kon het dossier worden afgesloten.

De uitbreiding van het vermoedelijk inkomen brengt mee dat ieder dossier waarbij op dat inkomen een beroep wordt gedaan, moet worden gecontroleerd. Vroeger kon enkel een beroep worden gedaan op het vermoedelijk inkomen wanneer de daling het gevolg was van welomschreven feiten. Indien de daling van het inkomen daarvan niet het gevolg was, kon het dossier enkel nog worden afgehandeld op basis van het normaal in aanmerking te nemen refertejaar.

Met de uitbreiding van deze regel, kwamen behoorlijk wat meer aanvragen binnen waarbij op deze regel een beroep wordt gedaan. Vaak sturen de aanvragers enkel de gegevens mee van het inkomstenjaar waarvan ze willen dat het in aanmerking wordt genomen. Er dient evenwel een vaststelling te gebeuren van de daling van het inkomen ten aanzien van het normaal in aanmerking te nemen refertejaar, zodat ook het aanslagbiljet van twee jaar geleden moet worden opgevraagd. Nogal wat mensen interpreteren de uitbreiding ook alsof ze op om het even welk refertejaar een beroep kunnen doen en wensen een behandeling op basis van een inkomen van een aangrenzend jaar. Dat is

Vanderpoorten

decretaal niet mogelijk, maar brengt wel extra werk mee.

Gelijkschakeling van gehuwden en samenwonenden brengt mee dat hierop eveneens moet worden gecontroleerd. Zo wordt voor studenten die bij vroegere aanvragen bij de categorie ‘alleenstaande of zelfstandig’ werden ondergebracht, nagegaan of ze al dan niet samenwonend zijn. Doordat de ontbrekende ouder als persoon ten laste wordt meegeteld, moet worden onderzocht of de gezinssituatie ondertussen niet is gewijzigd en of er effectief nog sprake is van een éénoudergezin. Een bijkomend gegeven is dat in een aantal gevallen de echtscheiding heeft plaatsgevonden tussen 1 januari 1999 en 31 december 2001, waardoor bijkomend op de regeling van vermoedelijk inkomen een beroep kan worden gedaan.

Iedere bijkomende opvraging betekent dat een dossier een tweede keer moet worden behandeld. Daardoor ligt de doorlooptijd van een dossier in de gemiddelde weging een stuk hoger.

U vraagt of deze controles echt nodig zijn. Ik denk dat ik met de geciteerde voorbeelden reeds heb kunnen aantonen dat het gaat om informatie waarover de dossierbehandelaar moet beschikken om het dossier op een correcte manier te kunnen afhandelen. Alle elementen waarop een beroep kan worden gedaan om een aanvraag te rechtvaardigen, dienen op hun juistheid te worden gecontroleerd.

Het doorlichtingverslag van de afdeling Studietoelagen door het Rekenhof in 1995, wees toen al op het feit dat de afdeling systematisch en consequent alle controles moest uitvoeren die nodig zijn om een toelage al dan niet toe te kennen. Dit enerzijds omwille van een correcte afhandeling van de dossiers en anderzijds om een uniforme behandeling van alle aanvragen te garanderen.

Ik wil er u tevens op wijzen dat de afdeling Studietoelagen – ook al kan ze een dossier afwijzen op basis van de beschikbare informatie – vanuit klantvriendelijke overwegingen steeds nagaat of op basis van bijkomende informatie eventueel een andere beslissing mogelijk is.

Wat de voorspelbaarheid van dit alles betreft, wil ik nogmaals benadrukken dat op basis van de gegevens waarover ik beschik, er geen kwalitatieve achteruitgang vast te stellen is. Het is wel zo dat er nog heel wat dossiers een tweede behandeling

moeten krijgen. Ook dit is niet onbelangrijk : alle dossiers werden reeds een eerste keer behandeld. De resterende dossiers betreffen deze aanvragen waarvoor nog bijkomende inlichtingen werden opgevraagd, gezien ze niet alle informatie bevatten die nodig was om ze te kunnen afhandelen. Dit is niet ongewoon, omdat door het groter aantal dossiers en de langere doorlooptijd het afwerken meer tijd in beslag neemt. Dat dit kon gebeuren werd inderdaad gesignaleerd tijdens de besprekingen over de invoering van het vernieuwde decreet voor hoger onderwijs, onder meer wat de timing inzake de implementering betreft. Gezien de bijdrage die dit decreet kon leveren aan de toegang tot het hoger onderwijs, is er toch voor geopteerd om het decreet op 1 september 2001 te laten ingaan.

Gelet op de complexiteit van de wetgeving vraagt de opleiding van een dossierbehandelaar meerdere maanden. Het was derhalve op dat ogenblik niet mogelijk om de personeelsproblematiek snel op te lossen. Ondertussen werd hiervoor wel het nodige gedaan. Er werden een aantal nieuwe personeelsleden aangeworven die tijdig zullen zijn opgeleid om tegen de start van het nieuwe academiejaar volwaardig inzetbaar te zijn.

Wat de vertraging betreft, heb ik er al op gewezen dat de doorlooptijd per dossier gestegen is. Bovendien kreeg de afdeling te kampen met een aantal personeelsleden die langdurig ziek zijn en met meerdere trein- en poststakingen. Daarnaast zijn er 9.000 dossiers meer dan de vorige jaren. Het gevolg van dit alles is dat pas tegen 31 mei alle dossiers zullen zijn afgehandeld. Het is deze datum en niet 1 mei die steeds werd vooropgesteld. Om dit te realiseren werden een aantal initiatieven genomen door de afdeling Studietoelagen. Informatie opvragen over de stand van zaken van het dossier kan enkel nog via de Vlaamse Infolijn. Op brieven waarbij geïnformeerd wordt naar de stand van zaken, wordt een algemeen antwoord gestuurd. Bovendien kregen alle aanvragers die nog geen definitief antwoord kregen, een brief waarin wordt uitgelegd waarom ze nog geen bericht hebben ontvangen.

Ondertussen hebben deze maatregelen hun effectiviteit bewezen en zal de gestelde datum van 31 mei zeker worden gehaald. Op 10 april waren er nog 6.700 dossiers meer te behandelen dan op dezelfde datum vorig jaar. Hieruit blijkt dat door de maatregelen de zogenaamde achterstand duidelijk wordt ingelopen. Gezien er 9.000 dossiers meer waren dan in het vorige academiejaar, zijn er op dit ogenblik reeds meer dossiers afgehandeld dan vorig jaar op hetzelfde ogenblik.

Vanderpoorten

Op uw vraag inzake extra personeel heb ik al geantwoord. Er werden inderdaad een aantal nieuwe personeelsleden geworven. Het betreft zes nieuwe dossierbehandelaars. Deze zullen een intensieve opleiding krijgen over de wetgeving inzake studietoelagen en aanverwante wetgeving. Daarna zullen ze worden opgeleid om te leren werken met het geïntegreerd codeersysteem. Het is overigens zo dat voor de start van het volgende academiejaar alle personeelsleden van de afdeling opnieuw een opleiding krijgen over de wetgeving en codeerinstruc-ties.

Het personeel wordt jaarlijks geëvalueerd, waarbij het werk op resultaat en kwaliteit wordt beoordeeld. Mocht tussentijds worden vastgesteld dat een personeelslid niet naar behoren functioneert, kan er worden bijgestuurd via functioneringsgesprekken. Als dit niet baat, dan kan de loopbaan van de betrokkene worden vertraagd of kan de betrokkene een onvoldoende krijgen. Voor statutair personeel leidt dat na tweemaal tot ontslag. Voor contractueel personeel betekent dit onmiddellijk de stopzetting van de arbeidsovereenkomst.

Wat uw laatste vraag betreft, meen ik dat ik reeds uitvoerig heb uiteengezet dat de grote hoeveelheid extra aanvragen, de nieuwe maatregelen en een aantal onvoorziene omstandigheden tot een hogere werklast hebben geleid. In de afdeling werden alle mogelijke maatregelen getroffen om deze problemen op te vangen en de werkdruk voor de personeelsleden zo beperkt mogelijk te houden. Op basis van de resultaten van de afhandeling van de dossiers, kan ik alleen maar vaststellen dat er met veel energie en doorzetting wordt voortgewerkt.

Voor het volgende academiejaar werden naast de werving van extra personeelsleden, nog een aantal maatregelen genomen die ertoe moeten bijdragen dat de werkdruk in het volgend academiejaar tot een normaal niveau wordt herleid. Zo werden er nieuwe aanvraagformulieren ontwikkeld die eenvoudiger in te vullen en te verwerken zijn.

Het deel van de informatie dat ongewijzigd blijft, zoals de nationaliteit, zal op de formulieren van de hernieuwers worden voorgedrukt. De aanvragers zullen reeds vanaf oktober worden verwittigd welke informatie in hun dossier ontbreekt. In het verleden gebeurde dat pas in november. De dossiers zullen dus vroeger worden vervolledigd en kunnen bijgevolg sneller worden afgehandeld. Bovendien zal het aantal betalingen stijgen van eenmaal per maand tot driemaal per maand. Dit alles

zal bijdragen tot een vlottere en snellere afhandeling van de dossiers, waardoor het aantal dossiers in beraad aanzienlijk zal dalen en waardoor ook de werklast zal afnemen.

Het personeel van de dienst staat bekend als heel gemotiveerd. De dienstverlening is altijd al heel goed geweest. Dat alles dit jaar wat moeilijker verliep, heeft vooral te maken met de invoering van het nieuwe decreet. Het alternatief was om het decreet pas een jaar later te doen ingaan, maar daarvoor hadden dit jaar minder mensen van de nieuwe maatregel kunnen genieten. Daarom hebben we vorig jaar beslist om het decreet toch al in werking te laten treden.

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mevrouw de minister, bedankt voor uw antwoord waaruit blijkt dat ik blij mag zijn dat ik de vraag heb gesteld. De ervaring leerde me immers dat de dienst in het verleden inderdaad heel goed werkte. De cijfers die u aanhaalde, bewijzen dat er dit jaar echt een probleem is. De heer Martens wees er al op dat de aanvragers de middelen echt wel nodig hebben en dat 31 mei al bijna het einde van het academiejaar is. Los van het feit dat het personeel heel hard werkt – waarvoor ik veel waardering heb –, wijst alles op een personeelstekort. Ik hoop dan ook dat de maatregelen die tegen volgend jaar zullen worden genomen, inclusief die inzake de opleiding, het blazoen van de dienst opnieuw kunnen oppoetsen. In mijn inleiding heb ik erop gewezen dat de gebruikte adjectieven niet van mij komen. Ik heb ze elders opgevangen. Mijn verbazing vormde de aanleiding voor het stellen van de vraag. Ik hoop echt dat de problemen volgend jaar van de baan zullen zijn.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, er werd ook een vraag gesteld over de uitvoeringsbesluiten. Ik zal de informatie opvragen en aan de commissie doorspelen. Er wordt echter niet alleen gewerkt aan het afhandelen van de dossiers, er wordt ook proactief werk geleverd. We denken immers nog steeds na over aanpassingen en verbeteringen. Het personeel van de dienst Studietoelagen werkt daaraan mee. Zo komt er regelmatig een taskforce samen om voorstellen te formuleren over de verbetering van decreten.

De aanwerving en opleiding van personeel, kan inderdaad niet in één dag gebeuren. Door de complexiteit van de materie vergt dat nogal wat tijd.

Vanderpoorten

De werving van het personeel gebeurt natuurlijk evenmin in een paar dagen. Omwille van al deze elementen kan het soms enkele maanden vergen. Alles wordt in het werk gesteld om de problemen van de voorbije maanden tegen volgend jaar weg te werken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de relatie onderwijs-jeugdwerk

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Dijck tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de relatie onderwijs-jeugdwerk.

De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik zal dezelfde vraag ook stellen aan uw collega, de minister van Jeugd. In de vraag schets ik een probleem waarvoor ik zelf niet zo direct een oplossing zie. Mensen van het lokaal jeugdwerk Vlaams-Brabant hebben het me gesignaleerd.

Sinds enkele jaren spreiden steeds meer hogescholen en universiteiten hun examens, papers en proeven. Enkele jaren geleden al werd dit een aankomend probleem voor het jeugdwerk genoemd. Sinds de invoering van semesterexamens door onder meer de Katholieke Universiteit Leuven wordt iedereen in het jeugdwerk nu bruusk wakker geschud.

Het probleem stelt zich in het bijzonder voor veel jeugdleiders in Vlaams-Brabant. Een deel van hen studeert bijvoorbeeld aan de KUL en een ander deel aan de VUB, maar de examenperiodes van die twee universiteiten verschillen volledig van elkaar. De jeugdbewegingen moeten bijgevolg steeds een deel van hun leiding missen.

Het probleem is dat het onderwijs tijdens de school- en academiejaren een rem zet op het vrijwilligerswerk en op het jeugdwerk in het bijzonder. Zo wordt het bijvoorbeeld heel moeilijk om vanaf december alle jongeren en vrijwilligers van een

jeugdhuis, een chiro, een scouts of een KSA nog eens samen te krijgen. Er is immers steeds wel iemand die hard bezig is met een proefschrift, een examen of een dissertatie. Het gevolg is dat de bewegingen niet meer volledig samen kunnen komen voor het einde van de tweede zittijd, omdat iedereen wel eens ergens voor dient te studeren.

Het is belangrijk om op te merken dat het gaat over een probleem in de eerste lijn van het jeugdwerk. Het gaat immers over de leiding. De tweede en derde lijnen bestaan uit ouderen die al werken. Ik herhaal dat ik geen oplossing voor ogen heb, maar omdat dit een onrustwekkende situatie is, wil ik u toch een aantal vragen voorleggen.

Mevrouw de minister, onderkent u het probleem ? Wat kan eraan worden gedaan ? Bij mijn weten zijn de examenperiodes niet decretaal vastgelegd waardoor de instellingen zelf hun data bepalen.

Wat kan er worden gedaan om de overvloed aan papers, presentaties, evaluaties en andere nota's enigszins binnen de perken te houden ? Ik pleit zeker niet voor een vermindering van de kwaliteit van de onderwijsopleidingen. Kan er niet meer structuur worden aangebracht ?

Wat zal de situatie zijn nadat het Bolognadecreet volledig is geïmplementeerd in Vlaanderen in 2010 ? Eenmaal wordt gewerkt met credits, kan de vrijblijvende invulling immers nog meer worden gespreid in de tijd.

Hebt u over dit probleem reeds overleg gepleegd met minister Anciaux, uw collega bevoegd voor het jeugdbeleid ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, ik wil aanvaarden dat de organisatie van het studietraject van een student tijdens een academiejaar invloed heeft op al zijn andere bezigheden en dus ook op zijn eventuele inzetbaarheid voor het jeugdwerk. Het blijft evenwel zijn essentiële opdracht om zijn studies kwaliteitsvol te doorlopen. Hij moet daarbij oordeelkundig te werk gaan. Dat de overheid, de belastingbetaler dus, het studeren grotendeels bekostigt, geeft een extra dimensie aan de verantwoordelijkheid die de student draagt.

Eenieder kan vaststellen dat de tijd voorbij is dat de examens in het hoger onderwijs werden geconcentreerd op het einde van het academiejaar. Die situatie was immers kenschetsend voor het hoger

Vanderpoorten

onderwijs dat heel sterk was afgestemd op de kennisreproductie. Vandaag organiseren de instellingen voor hoger onderwijs hun onderwijs steeds meer op grond van een constructivistische visie op het leren. De innovatie en de flexibilisering, alsook de introductie van de begeleide zelfstudie die daarmee gepaard gaan, hebben ongetwijfeld een impact op de organisatie van het academiejaar en op de tijdsbesteding van de student in de loop van dat jaar. Meer in het bijzonder moeten de klassieke eindejaarsexamens steeds meer wijken voor diverse vormen van permanente evaluatie. Ik wil ook wijzen op de steeds toenemende mobiliteit van de studenten. Vermits deze mobiliteit van uitermate groot belang is voor zowel de persoonlijke ontwikkeling van de student als voor de internationalisering van ons hoger onderwijs, kan er geen sprake zijn van het terugschroeven ervan.

Mijn conclusie is dan ook dat de tijdsbesteding van de student tijdens het academiejaar nu andere wetmatigheden kent. Die laten wellicht niet langer toe om altijd in te spelen op diverse aspecten van vrijetijdsbesteding. De student in kwestie moet leren prioriteiten te stellen. De spreiding van zijn inspanningen laat wel toe gelijkmatig te functioneren. Dit kan de kwaliteit van zijn resultaten en wellicht ook van zijn leven positief beïnvloeden.

De decreten die betrekking hebben op de universiteiten en de hogescholen bepalen alleen dat de instellingen per academiejaar ten minste twee examenperiodes moeten organiseren. Op die manier heeft de student twee kansen om over een opleidingsonderdeel examen af te leggen. Voor het overige zijn de instellingen vrij. Deze vrijheid laat hen toe het academiejaar en de examens zo te organiseren dat ze optimaal inspelen op de vereisten van de verschillende opleidingen.

De organisatie in twee of drie semesters, telkens gevolgd door een examenperiode van beperkte duur, is het meest gangbaar. Als we dit vergelijken met wat er op onderwijsvlak in Europa gebeurt, dan stellen we een convergentie vast inzake de organisatie van het academiejaar in twee semesters.

Universiteiten en hogescholen zijn bevoegd om zelf het programma van de opleidingen vast te stellen. Tot nu toe bedraagt de studieomvang van een opleidingsprogramma van een studiejaar minimaal 1.500 en maximaal 1.800 uren onderwijs- en studieactiviteiten. Dit omvat alle activiteiten die verband houden met de studies, tot en met het einde van de examens. Het gaat wel om de tijd die van een

normstudent wordt gevraagd om het curriculum van een jaar te doorlopen. Instellingen hebben de plicht regelmatig na te gaan of de begrote studie-last wel overeenstemt met de werkelijke last.

Als we aannemen dat een academiejaar gemiddeld 40 effectieve weken bedraagt, dan houdt dit een wekelijkse studiebelasting van 37,5 tot 45 uur in. Dat komt ongeveer overeen met een normale belasting bij een beroepsuitoefening. De duur van 40 effectieve weken betekent bovendien dat de student elk jaar beschikt over drie maanden vakantie. Het aannemen van meer effectieve studieweken per academiejaar vermindert evenredig de studiebelasting. Deze regeling kan bezwaarlijk een hypothek leggen op de mogelijkheid voor de studenten om naast het studeren ook nog andere activiteiten te ontwikkelen.

De ruimte die in om het even welke situatie objectief beschikbaar is voor andere activiteiten naast studeren, verschilt uiteraard sterk van student tot student en van opleiding tot opleiding. Activiteiten zoals tentamens, vervroegde of semesterexamens, het maken van papers, enzovoort, zijn niet nieuw. Ze kunnen een continue spreiding van de studien en examenlast voor de student betekenen. Dit kan bij hem terecht of ten onrechte een subjectieve perceptie teweegbrengen waarbij hij vindt over weinig ruimte te beschikken voor andere activiteiten. De spreiding van de studie- en examenlast betekent evenwel ook dat de student op het einde van het academiejaar minder wordt geconfronteerd met een overvloed aan examenstof. Die overvloed leidt bij heel wat studenten tot een overdruk met negatieve gevolgen, zowel op het vlak van slaagkansen als op het vlak van algemeen psychisch en fysisch welzijn.

De interne kwaliteitszorg van de instellingen moet er mee voor zorgen dat de opgelegde studiebelasting normaal en haalbaar is. In het kader van de externe kwaliteitszorg aan de hand van visitaties wordt hier aandacht aan besteed.

De toestand na de invoering van de bachelor/master-structuur zal niet fundamenteel verschillen van de huidige situatie. Wel is de verwachting dat de daarnet beschreven tendensen verder ingang zullen vinden. Het onderwijs zal meer studentgericht worden en overgaan tot meer begeleide zelfstudie. Er zal meer nadruk worden gelegd op de ontwikkeling van competenties dan op louter kennisverwerving. De ruimte voor het schrijven van papers en het geven van presentaties zal toenemen ten nadele van de loutere kennisreproductie. Ook flexibilisering en modularisering zullen aan belang winnen.

Vanderpoorten

Ik ben ervan overtuigd dat deze ontwikkelingen op zich geen negatief effect hebben op de vrijetijdsbesteding in het algemeen en op het jeugdwerk in het bijzonder. Wel zullen de studenten hun tijdsbesteding beter moeten beheren. Een normstudent moet met een normale studie-inspanning het curriculum kunnen afwerken in een vijf dagenweek. Op zaterdag en zondag blijft er dan nog voldoende tijd over om zich bijvoorbeeld in te zetten in het jeugdwerk.

In systemen van permanente evaluatie zal het aantal traditionele examens dalen. Hierdoor zal de ruimte voor het jeugdwerk vergroten. Het terugschroeven van deze ontwikkeling zou een rem zetten op de internationalisering van het hoger onderwijs en op de mogelijkheden van de Vlaamse studenten om te genieten van de mobiliteitsprogramma's.

Mijnheer Van Dijk, op uw laatste vraag kan ik antwoorden dat er geen overleg is gepleegd met minister Anciaux. Er is op dit moment ook geen overleg gepland.

De voorzitter : De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk : Mevrouw de minister, ik pleit helemaal niet voor een vermindering van de studielast op zich. Ik stel enkel vast dat door de verscheidenheid van de spreiding van examens in de verschillende instellingen het moeilijk is eenzelfde groep van studenten die naar verschillende hogescholen of universiteiten gaan, nog samen te brengen.

Ik heb in mijn inleiding duidelijk gesteld dat ik op dit probleem niet onmiddellijk een antwoord kan geven. Ik wens niet de schijn te wekken dat een student minder zou moeten werken, laat staan dat ik een discussie wil voeren over hoeveel uren iemand moet studeren. Ik ben het met u eens dat de eerste opdracht van de student er inderdaad in bestaat zich naar zijn opleiding te richten.

De spreiding die bestaat in de verschillende scholen en instellingen maakt het echter moeilijk een groep samen te brengen. Ik wil enkel dat probleem onder de aandacht brengen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.21 uur.*
